

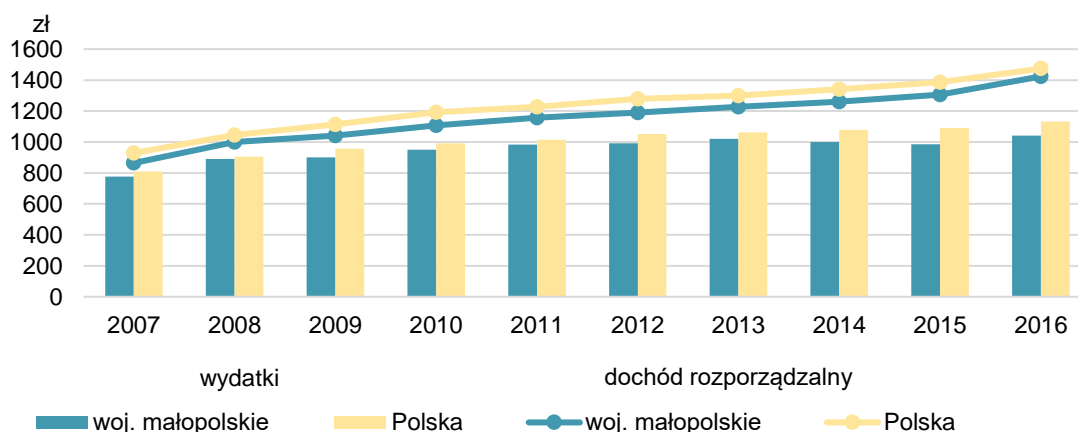
Budżety gospodarstw domowych w województwie małopolskim w 2016 r.

Opracowanie sygnałne

Październik 2017 r.

Sytuacja materialna badanych gospodarstw domowych w województwie małopolskim w 2016 r. poprawiła się. Na przestrzeni roku nastąpił wzrost dochodu rozporządzalnego przy jednoczesnym wzroście wydatków na jedną osobę w gospodarstwach domowych. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę wyniósł 1423,46 zł i był wyższy o 9,0% niż przed rokiem. Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych na osobę wyniosły 1040,73 zł i były wyższe o 5,6% niż przed rokiem. Gospodarstwa domowe były lepiej wyposażone w dobra trwałego użytkowania nowej generacji, a zwłaszcza zmywarki, pralki, komputery z dostępem do Internetu.

Wykr. 1. Dochód rozporządzalny oraz wydatki gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 osobę w województwie małopolskim i w Polsce

Dochód rozporządzalny

Istotny wpływ na poziom życia członków gospodarstwa domowego ma **dochód rozporządzalny**, który jest sumą bieżących dochodów (pieniężnych i niepieniężnych) gospodarstwa domowego pomniejszoną o podatki od dochodów, spadków, darowizn oraz nieruchomości. Dochód ten przeznaczony jest na wydatki na cele konsumpcyjne, pozostałe wydatki i przyrost oszczędności.

Przeciętny miesięczny nominalny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2016 r. w województwie małopolskim wyniósł 1423,46 zł i był niższy niż w kraju o około 51 zł. W porównaniu z rokiem 2015 kwota dochodu rozporządzalnego na osobę w województwie małopolskim zwiększyła się o 9,0% (w kraju o 6,4%).

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych jak zawsze dominowały dochody z pracy najemnej. Stanowiły one 53,4% ogółu (w kraju 52,8%) i w skali roku ich udział zmniejszył się o 0,2 p. proc. W dalszym ciągu drugim co do wielkości źródłem dochodów gospodarstw domowych były dochody ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych. W ujęciu rocznym w województwie małopolskim nastąpił wzrost udziału tych dochodów o 1,2 p. proc. do poziomu 31,0% (w kraju o 2,4 p. proc. do 31,1%).

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki, takie jak: dary przekazane z gospodarstwa domowego, wydatki na cele społeczne, kaucje oraz odszkodowania płacone innym osobom i instytucjom stanowi **dochód do dyspozycji**. W 2016 r. wyniósł on w województwie małopolskim 1390,47 zł (w kraju 1425,75 zł) i na przestrzeni roku zaobserwowano jego wzrost o 9,5% (w kraju o 6,6%).

Tabl. 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015		2016	
	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach
Dochód rozporządzalny	1305,45	100,0	1423,46	100,0
w tym dochód do dyspozycji	1269,38	97,2	1390,47	97,7
w tym dochody:				
z pracy najemnej	700,09	53,6	759,87	53,4
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	27,87 ^a	2,1	25,42 ^b	1,8
z pracy na własny rachunek	127,16	9,7	140,66	9,9
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i z pozostałych świadczeń społecznych.....	388,90	29,8	440,81	31,0

a, b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a - 24,69%, b - 20,55%.

Wydatki

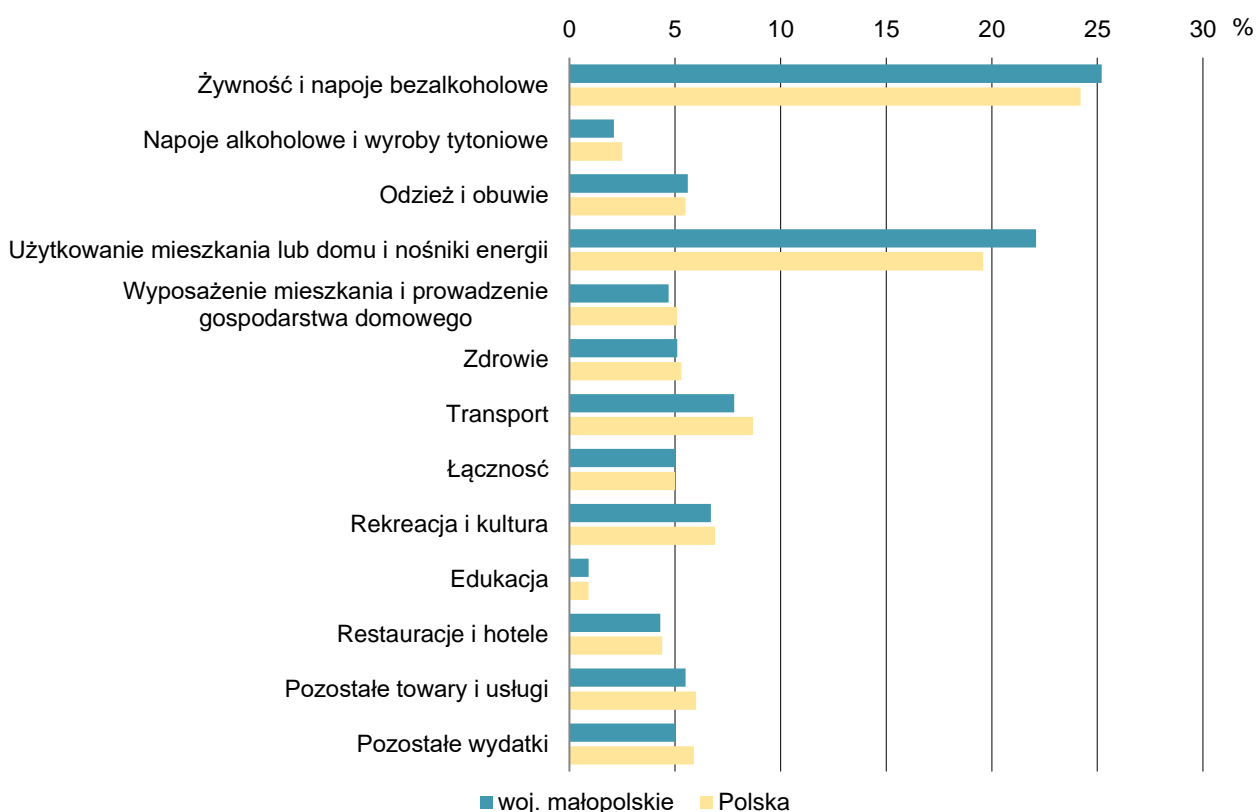
Gospodarstwa domowe objęte badaniem zapisują w książeczkach budżetowych swoje **wydatki**. Należą do nich wydatki ponoszone na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz pozostałe wydatki przeznaczone na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Zakupy dokonywane są za gotówkę, kartą płatniczą, na kredyt i przez Internet. Gospodarstwo może otrzymywać towary bezpłatnie, pobierać z gospodarstwa rolnego lub prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek.

W 2016 r. poziom przeciętnych miesięcznych wydatków w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwach domowych wynosił 1040,73 zł (w kraju 1131,64 zł), w tym głównie na towary i usługi konsumpcyjne – 1007,74 zł (w kraju 1082,83 zł). Miesięczne wydatki ponoszone przez 1 osobę w województwie małopolskim były niższe niż przeciętnego Polaka. Z przedstawionych danych wynika, że gospodarstwa domowe w województwie małopolskim w roku 2016 przeznaczyły 96,8% wszystkich swoich wydatków na cele konsumpcyjne.

Na przestrzeni roku obserwujemy większy wzrost wydatków ogółem przypadających na jednego mieszkańca województwa małopolskiego (około 55 zł) niż na jednego mieszkańca Polski (około 41 zł).

W strukturze wydatków gospodarstw domowych dominują jak co roku wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe, które stanowią 25,2% (w kraju 24,2%), jednakże udział ten zmniejszył się o 0,2 p. proc. w stosunku do 2015 r. Na drugim miejscu znalazły się opłaty mieszkaniowe (tj. czynsz, opał, energia elektryczna i ciepła, gaz) – 22,1% wydatków ogółem (w kraju 19,6%), tj. o 0,7 p. proc. więcej niż rok wcześniej.

Wykr. 2. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2016 r.

Tabl. 2. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
	w złotych	
Wydatki ogółem^a	985,77	1040,73
W tym towary i usługi konsumpcyjne	949,69	1007,74
w tym:		
żywność i napoje bezalkoholowe	250,84	261,87
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	20,31	21,62
odzież i obuwie	55,48	57,81
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	211,38	230,25
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	45,05	48,50
zdrowie	49,01	53,26
transport	82,32	80,86
łączność ^b	50,39	52,12
rekreacja i kultura	60,95	69,79
edukacja ^c	9,61 ^d	9,74
restauracje i hotele	43,24	44,82
pozostałe towary i usługi	53,21	57,53

a Łącznie ze składkami ubezpieczeniowymi na życie. b Łącznie z wydatkami na usługi internetowe. c Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 19,42%.

Spżycie artykułów żywnościowych

W 2016 r. utrzymał się spadek przeciętnego miesięcznego **spżycia** na osobę wybranych podstawowych artykułów żywnościowych. Najbardziej zmalało spżycie cukru (o 18,1%), pieczywa (o 9,9%), olejów i tłuszczów (o 6,1%), warzyw (o 3,9%), mleka (o 3,2%) oraz jaj (o 3,0%). Natomiast wzrosło spżycie jogurtów (o 12,2%), owoców (o 2,3%), mięsa (o 1,6%) oraz serów i twarogów (o 1,2%).

Przeciętnie jeden mieszkaniec województwa małopolskiego spożywał miesięcznie więcej jaj, cukru, mleka oraz sera i twarogu od statystycznego Polaka. W roku poprzednim średnie miesięczne spożycie tych samych artykułów w województwie małopolskim było również wyższe niż w kraju.

Tabl. 3. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2015	2016
Pieczywo i produkty zbożowe	kg	6,33	5,97
w tym pieczywo	kg	3,75	3,38
Mięso	kg	4,88	4,96
Ryby i owoce morza.....	kg	0,31	0,31
Mleko.....	l	3,39	3,28
Jogurty	kg	0,41	0,46
Sery i twarogi.....	kg	0,85	0,86
Jaja	szt.	12,43	12,06
Oleje i tłuszcze	kg	1,14	1,07
Owoce	kg	3,47	3,55
Warzywa	kg	8,51	8,18
Cukier	kg	1,44	1,18

Wyposażenie gospodarstw domowych

Kwartalny wywiad w ramach badania budżetów gospodarstw domowych dostarcza informacji o ich **wyposażeniu w przedmioty trwałego użytkowania**. W 2016 r. znacznie większy niż przed rokiem odsetek gospodarstw domowych na terenie województwa małopolskiego był wyposażony w zmywarki (o 3,8 p. proc.) i samochody osobowe (o 2,1 p. proc.). Wzrost odnotowano również w przypadku telefonów komórkowych i automatów pralniczych (po 0,7 p. proc.), chłodziarek, chłodziarko-zamrażarek i komputerów osobistych (po 0,5 p. proc.) oraz komputerów z dostępem do Internetu (o 0,9 p. proc.). Pomimo wzrostu ilości wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania na terenie województwa, nadal posiada je mniejszy odsetek gospodarstw niż w kraju.

W ujęciu rocznym zmalała liczba gospodarstw wyposażonych w sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 4,0 p. proc.), urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (o 2,8 p. proc.), zamrażarki (o 2,3 p. proc.) oraz odbiorniki telewizyjne (o 0,2 p. proc.).

Statystycznie, nadal na prawie każde badane w 2016 r. gospodarstwo domowe przypadała chłodziarko-zamrażarka, pralka, telewizor i telefon komórkowy. Około trzech czwartych gospodarstw posiada komputer z dostępem do Internetu i sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku, a ponad połowa samochód osobowy, kuchenkę mikrofalową i urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej.

Tabl. 4. Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane przedmioty trwałego użytkowania

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
	na 100 zbadanych gospodarstw domowych	
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	97,3	97,8
Zamrażarka	23,9	21,6
Automat pralniczy	95,7	96,4
Zmywarka do naczyń	23,6	27,4
Kuchenka mikrofalowa	57,4	57,4
Samochód osobowy	62,2	64,3
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku	74,0	70,0
Odbiornik telewizyjny	94,8	94,6
Telefon komórkowy	93,3	94,0
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	54,4	51,6
Komputer osobisty	76,3	76,8
w tym z dostępem do Internetu	75,2	76,1

W 2016 r. w województwie małopolskim badaniem budżetów gospodarstw domowych objętych było 3117 gospodarstw domowych, tj. około 8,5% wszystkich gospodarstw zbadanych w kraju.

Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą reprezentacyjną, która daje możliwość uogólnienia, z określonym błędem, uzyskanych wyników na wszystkie gospodarstwa domowe. Dostarcza podstawowych informacji o przychodach, rozchodach, spożyciu i wyposażeniu gospodarstwa domowego w dobra trwałego użytku oraz informacji o innych aspektach warunków bytu określonych grup ludności.

Badane gospodarstwa klasyfikowane są według głównych i dodatkowych źródeł utrzymania. Przy ustalaniu głównego i dodatkowego źródła utrzymania gospodarstwa domowego bierze się pod uwagę dochody o charakterze stałym lub powtarzalnym. Brane są pod uwagę dochody tak pieniężne jak i niepieniężne (spożycie naturalne, dary w naturze, pomoc społeczna w postaci rzeczowej, dodatek mieszkaniowy). Źródła utrzymania gospodarstwa domowego ustala się na podstawie głównych i dodatkowych źródeł utrzymania wszystkich członków gospodarstwa domowego. Na tej podstawie mamy gospodarstwa pracowników, pracujących na rachunek własny, rolników, emerytów i rencistów, gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł utrzymania.

W badaniach ankietowych ważne jest, aby wybrane losowo gospodarstwa domowe podejmowały badanie. Zmiany wylosowanych mieszkań, jeżeli występują w dużej skali, mają wpływ na otrzymane wyniki. Wszystkie gospodarstwa, które przyjęły ankietera i prowadziły zapisy w książeczkach budżetowych przyczyniły się do uzyskania informacji, które spełniają ważną rolę w analizach poziomu życia ludności, umożliwiając ocenę wpływu różnych czynników na kształtowanie się poziomu i zróżnicowania sytuacji bytowej podstawowych grup gospodarstw domowych.

Kontakt

Urząd Statystyczny w Krakowie

ul. Kazimierza Wyki 3

31-223 Kraków

E-mail: obr_krk@stat.gov.pl

Opracowanie: Joanna Klimont, Wydział Badań Ankietowych, tel. 12 65 63 032

Danuta Włodarczyk, Wydział Badań Ankietowych, tel. 12 65 63 155 wew. 33

Elżbieta Wojewodzic, Wydział Badań Ankietowych, tel. 12 65 63 155 wew. 33